

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема: Аналіз і оцінка інвестиційної привабливості суб'єкта підприємництва

*Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма 6.076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»*

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/СамусьГ.І./

*Виконавець: _____/Дубініна М.В./
П.І.Б.*

*Група: _____
Ез-71 к
шифр*

Суми 2021

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	
1.1 Поняття інвестиційної привабливості	7
1.2 Фактори інвестиційної привабливості підприємства	8
1.3 Типи інвесторів та етапи оцінки інвестиційної привабливості	12
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТОВ «ТРЕН».....	
2.1 Загальна характеристика товариства.....	15
2.2 Аналіз економічного стану ТОВ «Трен»	18
2.3 Оцінка інвестиційної привабливості підприємства.....	27
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТОВ «ТРЕН».....	
3.1 Основні напрямки підвищення інвестиційної привабливості.....	32
3.2 Кредитний рейтинг як напрям підвищення інвестиційної привабливості...33	33
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39

РЕФЕРАТ

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел, який містить 23 найменування. Загальний обсяг роботи становить 40 с., 17 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел 2 сторінки.

Метою роботи є аналіз і оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Трен» та визначення шляхів підвищення його інвестиційної привабливості.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити сутність, роль і місце інвестиційної привабливості, з позиції основного показника, що визначає кон'юнктуру інвестиційного ринку;
- розглянути фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства;
- визначити типи інвесторів та етапи оцінки інвестиційної привабливості;
- провести оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Трен»;
- розробити рекомендації щодо поліпшення діяльності підприємства та підвищення його інвестиційної привабливості.

Предметом дослідження є комплексний аналіз і оцінка інвестиційної привабливості суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен».

Об'єктом дослідження є інвестиційна привабливість ТОВ «Трен».

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження були наступні методи: групування і порівняння; системний аналіз; ситуаційний аналіз, графічні методи та ін.

У першому розділі роботи розглянуто теоретичні основи оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта підприємництва.

У другому розділі здійснений аналіз та оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Трен».

У третьому розділі запропоновані основні шляхи підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Трен».

Ключові слова: ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТОР, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ.

ВСТУП

Для отримання достовірного аналізу інвестиційної привабливості господарюючого суб'єкта необхідний комплексний підхід і оцінка як внутрішніх, так і зовнішніх чинників. Необхідно розглядати підприємство, як частину галузі, порівнювати з іншими компаніями, що має аналоговий продукт або послугу. Зацікавленість інвесторів у вкладенні коштів в компанію залежить безпосередньо від економічного стану організації. Приплив інвестицій необхідний і важливий, як засіб для становлення і розвитку конкурентоспроможності. При грамотній організації і управлінні потоками інвестиції можуть дозволити збільшити вартісну оцінку підприємства в цілому та стабілізувати компанію.

Дану тему досліджувало багато зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: С.І. Абрамов, А.Г.Гончарук, М.М. Крейнина, Н.Б. Кушнір, Т.В. Лазоренко, Н.С Рязанова, В.В. Шеремет, А.А.Яцик та ін.

Метою роботи є аналіз і оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Трен» та визначення шляхів підвищення його інвестиційної привабливості.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити сутність, роль і місце інвестиційної привабливості, з позиції основного показника, що визначає кон'юнктуру інвестиційного ринку;
- розглянути фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства;
- визначити типи інвесторів та етапи оцінки інвестиційної привабливості;
- провести оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Трен»;
- розробити рекомендації щодо поліпшення діяльності підприємства та підвищення його інвестиційної привабливості.

Об'єктом дослідження є інвестиційна привабливість ТОВ «Трен».

Предметом дослідження є комплексний аналіз і оцінка інвестиційної привабливості суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен».

Для вирішення поставлених в роботі завдань були використані загальнонаукові та прикладні методи дослідження: групування і порівняння; системний аналіз; ситуаційний аналіз, графічні методи та ін.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1 Поняття інвестиційної привабливості

В умовах сучасної ринкової економіки, коли темпи зростання інфляції збільшуються, а стан податкової політики жорстко регулюються, організації для ефективної і продуктивної власної діяльності все частіше направляють свої власні кошти на довгострокове інвестування. Однак інвестицій вимагають не тільки основні засоби підприємства, а й інші цілі, які спрямовані на безпосереднє поліпшення діяльності підприємства. Для залучення сторонніх потенціальних інвесторів та їх фінансових ресурсів, підприємству необхідно володіти високою інвестиційною привабливістю [1, с.151].

Інвестиції – це вкладення капіталу з метою отримання будь - яких позитивних результатів в майбутньому, які можуть бути виражені [2, с.13]:

- в отриманні безпосереднього прибутку (чому сприяють зниження собівартості продукції або послуг, розширення виробництва, виробництво нової для підприємства продукції);

- в соціальному ефекті (виражається в збільшенні та стабілізації робочих місць, розвитку екології та охорони праці).

Вони ж при динамічному розвитку підприємства, вирішують ряд основних завдань [3, с.62]:

- диверсифікація підприємницької діяльності внаслідок того, що матеріальні та фінансові ресурси зростають (накопичуються);

- включення до складу організації нових підприємств;

- розширення сфер діяльності за рахунок того, що освоюються нові для бізнесу області.

Інвестиції характеризуються двома пов'язаними між собою параметрами: дохідністю і ризиком. Очікується, що чим вище фінансовий ризик інвестицій, тим вище повинна бути прибутковість, яку очікується після вкладення коштів.

Для інвестора ж високий рівень ризику може бути головною причиною для відмови вкладення.

Інвестиційна діяльність – вкладення інвестицій і здійснення практичних дій з метою отримання прибутку і досягнення іншого корисного ефекту [4, с.175].

Поняття ж «інвестиційної привабливості» все ще є приводом для наукових дискусій, з огляду на те, що воно не є цілісним, тому що не відображає зв'язок з фінансовим станом і стійкістю підприємства.

На сьогоднішній день в економічній літературі існує безліч точок зору, проте єдиної думки в трактуванні даного визначення так і немає, що збільшує складність вивчення його сутності.

Інвестиційна привабливість – це самостійна економічна одиниця, яка являє собою сукупність показників: інвестиційний потенціал підприємства, ефективне використання активів підприємства, рівень інвестиційних ризиків в аналізованому періоді [5, с.123].

Важливим є той факт, що суб'єктами аналізу можуть бути не тільки кредитори або інвестори, але і безпосередні власники та керівництво підприємства.

1.2 Фактори інвестиційної привабливості підприємства

Будь-яке підприємство, будучи самостійним суб'єктом господарської діяльності, схильне до прямого і непрямого впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Зовнішні фактори інвестиційної привабливості діляться на три великі групи: інвестиційна привабливість країни, інвестиційна привабливість регіону, інвестиційна привабливість галузі суб'єкта підприємництва (рисунок 1.1.) [6, с.60].

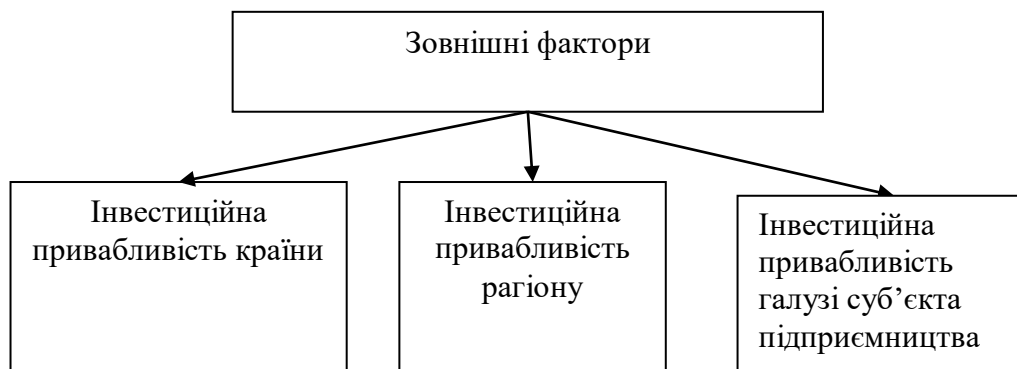

Рисунок 1.1. Зовнішні фактори інвестиційної привабливості підприємства
 Фактори, які мають вплив на рівень інвестиційної привабливості країни наведені в таблиці 1.1.[6, с.61].

Таблиця 1.1– Фактори, які мають вплив на рівень інвестиційної привабливості країни

Фактор	Сутність
Соціально-політична стабільність країни	Відображає здатність держави, використовуючи підконтрольні матеріальні ресурси, впливати і регулювати на внутрішню соціально-політичну ситуацію.
Економічна стабільність	Даний фактор має на увазі собою сукупність позитивних факторів: зростання національної валюти держави, зростання показників ВВП та зменшення показників витрат внутрішньодержавного бюджету країни.
Розвиненість кредитно-фінансової системи	Характеризує високий рівень систем методів формування, витрачання та перерозподілу фондів грошових коштів держави в цілому, підприємства і систем кредитування.
Правове поле	Являє собою систему існуючих норм права в державі.
Рівень корупції	Кількість зафіксованих зловживань своїми посадовими обов'язками з метою особистої вигоди.
Податкова політика	Система процедур, яка проводиться державою в сфері оподаткування, що враховує як інтереси держави, так і інтереси платників податків.
Рівень технічного прогресу країни	Відображає безперервний розвиток науки, розробку нових технологій і техніки в державі.

Кожен з факторів оцінюється за бальною системою, що формує рейтинг серед країн.

Інвестиційна привабливість регіону, як і країни, полягає в оцінці інвестиційного мікроклімату, включаючи в себе такі показники, як інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик. Відбивається в показниках економічного розвитку, соціального стану, демографічної ситуації та ін. [7, с.110]

Під інвестиційною привабливістю галузі розуміється сукупність впливу різних зовнішніх і внутрішніх факторів на дану галузь. Її складові відображені в рисунку 1.2. [8, с.23]

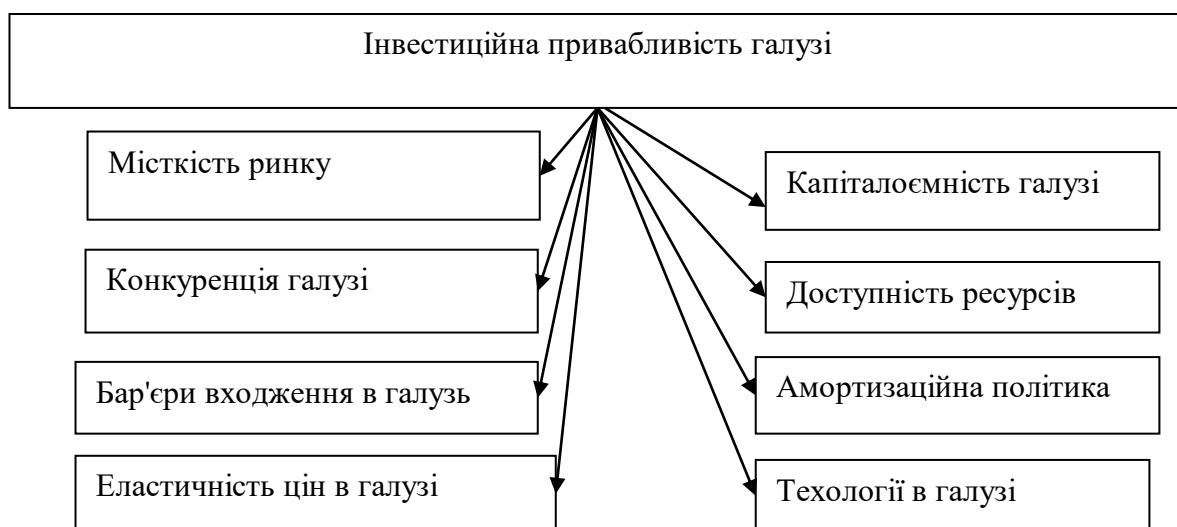

Рисунок 1.2. Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість галузі

Із сукупності всіх вище перелічених зовнішніх факторів формується одна зі складових інвестиційного клімату підприємства. Однак для функціонування будь-якої соціально-економічної системи, характерна складна взаємодія комплексу внутрішніх і зовнішніх факторів.

До внутрішніх факторів інвестиційної привабливості відносять фінансово-економічну ефективність діяльності підприємства, яка формулюється за допомогою рекомендованих і фактичних значень коефіцієнтів рентабельності, оборотності оборотних активів, термінової ліквідності,

фінансової незалежності. Внутрішні фактори інвестиційної привабливості підприємства відображені на рисинку 1.3. [9, с.34]

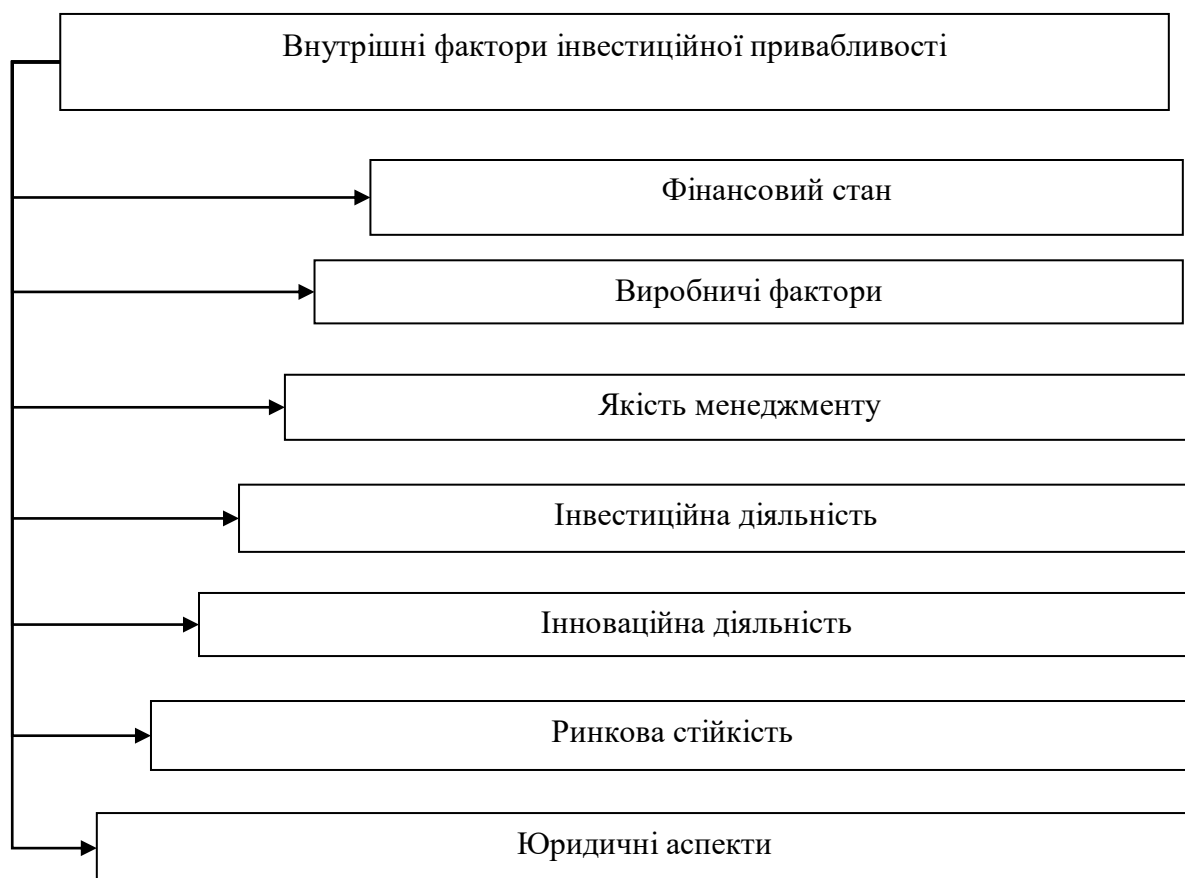

Рисунок 1.3. Внутрішні фактори інвестиційної привабливості підприємства

Сукупність перерахованих вище внутрішніх факторів дозволяє найбільш глибоко розглянути інвестиційну привабливість організації, точно оцінити роль кожного з факторів у формуванні підсумкового результату і побудувати модель оцінки.

Таким чином, інвестиційна привабливість – це складне і багатостороннє поняття, на яке впливає значна кількість факторів. Основне завдання інвестиційної привабливості – викликати комерційний або інший інтерес у потенційного інвестора [10, с.142].

Важливо розуміти, що різні галузі містять свої специфічні рівні, які характеризують інвестиційну привабливість підприємств і проектів.

1.3 Типи інвесторів та етапи оцінки інвестиційної привабливості

При прийнятті рішення про залучення сторонніх інвестицій, керівництво підприємства має чітко мати уявлення про те, в якій формі буде надходження фінансових коштів та якого типу інвесторів планується залучати, так як останні переслідують різні цілі та інтереси в інвестуванні. Керівництву необхідно виявити те, чим їх підприємство буде вигідно виділятися для інвесторів.

Умовно інвесторів прийнято ділити на три групи, представлених на рисунку 1.4. [11, с.100].

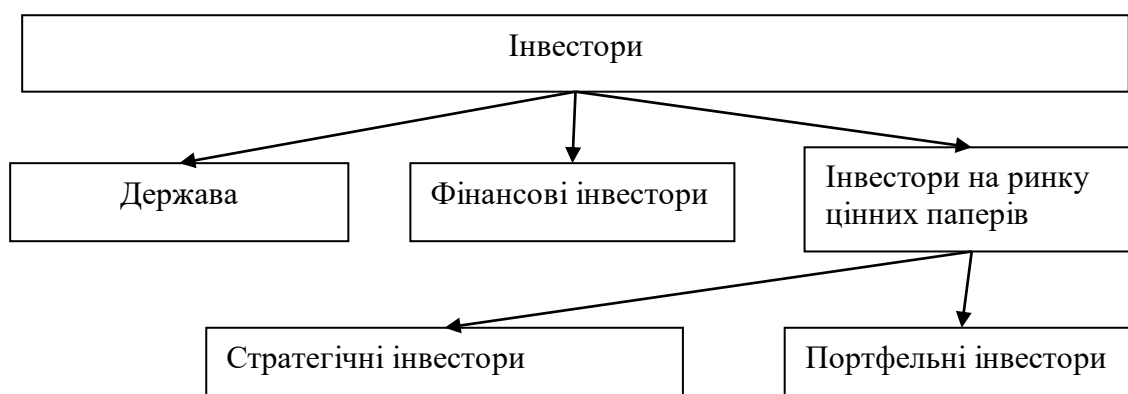

Рисунок 1.4 Типи інвесторів

Держава, як інвестор, має відмінне від інших першочергове завдання. З огляду на те, що його основна діяльність полягає в створенні інститутів, що становлять економіку країни в цілому, вперед виходить не отримання прибутку як такого, а рішення соціально-економічних завдань в рамках країни або регіону. Так само для держави важливим є забезпечення робочих місць та інфраструктури для безперервної роботи економіки.

Однак все ж основними характеристиками інвестиційної привабливості організації для фінансових інвесторів (банків та інших кредитуючих джерел) служать такі показники [12, с.84]:

- Фінансова стійкість підприємства;
- Кредитоспроможність підприємства;

- Платоспроможність підприємства.

Так як мета даного виду інвесторів – це своєчасне і повне отримання від позичальника наданих йому в розпорядження коштів і відсотків.

Для третього типу інвесторів, що діють на ринку цінних паперів, інвестиційна привабливість – це не тільки оцінка стану фінансових показників компанії, але і стратегія її розвитку в майбутньому, перспектива росту, відкритість і зрозумілість бізнесу. Так само приділяється увага відсутності порушень законодавства з боку підприємства, певний рівень корпоративної культури, стійка позиція в ніші, збільшення капіталізації і позитивний рівень ділової репутації. Даний тип інвесторів, максимально зацікавлений в отриманні прибутку на вкладений капітал в певному розмірі, оскільки ризикує своїми власними засобами з метою отримання доходу в майбутньому [13, с.82].

Інвестори на ринку цінних паперів так само поділяються на два види:

- стратегічні інвестори займають основну нішу на інвестиційному ринку. Основна мета стратегічних інвесторів – здійснити підвищення вартості компанії на ринку в цілому і вартості власного пакета акцій зокрема.

- портфельні інвестори. Вони купують акції та інші цінні папери з різним ступенем ризику і прибутковості, з метою отримання певного доходу на вкладений капітал. Такий інвестор купує невеликий пакет акцій компанії (до 10 % від частки статутного капіталу), який не дає йому контролювати діяльність організації, тому він орієнтується тільки на приріст вартості компанії з метою продати свою частку в майбутньому за більш вигідною ціною [14, с.190].

Таким чином, кожна група інвесторів переслідує свої цілі та вигоди, які вони отримують внаслідок вкладення фінансових коштів. Саме тому кожен з них по-своєму розглядає підприємство як об'єкт інвестицій і вирішує, чи привабливо воно конкретно для нього.

Процес безпосередньої оцінки інвестиційної привабливості підприємства багатогранний і тривалий за тривалістю. Умовно його можна розділити на три етапи, що розглядаються в таблиці 1.2. [15, с.112].

Таблиця 1.2 – Етапи оцінки інвестиційної привабливості підприємства

№	Етап	Сутність
1	Створення загальної характеристики підприємства та аналіз рівня його економічного розвитку	- Аналіз потенціалу підприємств (можливість впровадження на підприємство інновацій).
2 .	Оцінка ринкового потенціалу і конкурентоспроможності продукції	<ul style="list-style-type: none"> - Оцінка ємності ринку і місця, займаного підприємством; - Аналіз конкурентів; - Визначення сильних та слабких сторін підприємства; - Розробка можливих заходів для посилення позиції компанії; - Оцінка конкурентоспроможності продукції (розглядається якість продукції, порівняння з уже наявними аналогом на ринку); - Аналіз цінової політики підприємства і потреба в її коригуванні.
3.	Аналіз фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства	<ul style="list-style-type: none"> -Визначення ліквідності активів (здатність підприємства платити за своїми зобов'язаннями); -Оцінка поточної прибутковості і ефективність її розподілу і розвитку; - Виявлення оптимального фінансування поточної господарської діяльності.

Наведені етапи спрямовані на визначення інвестиційної привабливості підприємства, і так само на формування вірного уявлення для прийняття інвестиційних рішень.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТОВ «ТРЕН»

2.1 Загальна характеристика товариства

Підприємство ТОВ «Трен» знаходиться за юридичною адресою: 01032, м.Київ, вул. Петлюри,12. Ідентифікаційний код юридичної особи (код ЄДРПОУ): 05247001[16].

Підприємство є юридичною особою за законодавством України – у формі приватного підприємства. Організаційно-правова форма: Товариство з обмеженою відповідальністю.

Основними видами діяльності ТОВ «Трен» є проведення:

- електромонтажних робіт;
- діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
- оптова торгівля товарами та устаткуванням;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- інші види роздрібною торгівлі.

ТОВ «Трен» пропонує на ринку різноманітну продукцію, а саме:

- лампи енергозберігаючі, галогенні та ін.;
- світильники для офісів та будинків; електрофурнітуру;
- розетки, щити металеві, вентиляцію та ін.

Організаційна структура підприємства лінійно-функціональна. Основною метою діяльності ТОВ «Трен» є отримання прибутку шляхом здійснення господарської діяльності.

Дослідження основних організаційно-економічних показників ТОВ «Трен» дозволить нам побудувати цілісне уявлення про поточну діяльність та дати поверхневу оцінку результативності діяльності підприємства (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні організаційно-економічні показники діяльності ТОВ «Трен» за 2017–2019 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення			
				20018-2017рр.		2019-2018рр.	
				Абс. відх., (+/-)	Темп прир., %	Абс. відх., (+/-)	Темп прир., %
1. Виручка, тис. грн.	6849	7 502	6 969	+653	9,53	-533	-7,10
2. Собівартість продажів, тис. грн.	4069	5497	5016	+1428	35,09	-481	-8,75
3. Валовий прибуток (збиток), тис.грн.	2780	2005	+1953	-775	-27,88	-52	-2,59
4. Управлінські витрати, тис.грн.	0	0	0	0	-	0	-
5. Комерційні витрати, тис. грн.	385	211	265	-174	-45,19	+54	25,59
6 . Прибуток (збиток) від продажу, тис. грн.	2395	1 794	1688	-601	-25,09	-106	-5,91
7. Чистий прибуток, тис. грн.	1581	1024	772	-557	-35,23	-252	-24,61
8 . Основні засоби, тис. грн.	6121	6240	6223	+119	1,94	-17	-0,27
9. Оборотні активи, тис. грн.	6023	6539	8489	+516	8,57	+1950	29,82
10. Чисельність персоналу чол.	10	10	12	0	0,00	+2	20,00
11. Фонд оплати праці , тис. грн.	1 800	1 896	2 347	+96	5,33	+451,2	23,80
12. Продуктивність праці працюючого, тис.грн. (р. 1 /р.10)	406,90	549,70	418,00	+142,8	35,09	+131,7	-23,96
13. Середньорічна заробітна плата працюючого, тис. грн. (р. 11 /р.10)	180,00	189,60	195,60	+9,6	5,33	+6	3,16
14. Фондовіддача (р.1 / р.8)	1,12	1,20	1,12	+0,08	7,45	-0,08	-6,85
15. Оборотність активів, раз (р.1 / р.9)	1,14	1,15	0,82	+0,01	0,89	-0,33	-28,44
16. Рентабельність продажів,% (р. 6 /р. 1) * 100 %	34,97	23,91	24,22	-11,05	-	+0,31	-
17. Рентабельність виробництва,% (р. 6 / (р.2 + р.4 + р.5)) * 100%	53,77	31,43	31,96	-22,34	-	+0,53	-
18. Витрати на грн. виручки, (р. 2 +р.4 + р.5) / р.1 * 100 коп.)	65,03	76,09	75,78	+11,05	17,00	-0,31	-0,40

За даними таблиці 2.1 можна зробити наступні висновки за результатами діяльності підприємства в 2017 р. показник виручки склав 6849 тис. грн., в 2018 р. виручка збільшилася до 7502 тис. грн., але в 2019р. відбулося зниження

показника до 6969 тис. грн. Однак варто зауважити, що протягом 2017–2019 рр. виручка все ж зросла на 120 тис. грн. або на 2,43%. Узагальнено, ми спостерігаємо тенденцію збільшення даного показника.

Щодо собівартості ми бачимо паралель з попереднім показником. За 2018 р. значення збільшилося на +1428 тис. грн. або на 35,09%, в 2019 р. ми спостерігаємо зниження до 5016 тис. грн. У загальному за період трьох років показник собівартості зріс на 947 тис. грн. або на 23,3%.

Зважаючи на збільшення собівартості продажів на більший показник в порівнянні з виручкою, це справило зниження показника валового прибутку в розглянутий період. Слід зазначити, що в 2017 р. валовий прибуток був 2780 тис. грн., а в 2018 р. показник становить вже 2005 тис. грн., в 2019 р. зниження досягло позначки 1 953 тис. грн. У сукупності зниження за період 2017–2019 рр. склало 827 тис. грн.

У 2019 р. спостерігається значне зниження всіх аналізованих показників у порівнянні з попереднім 2018 р. Дана негативна тенденція може бути наслідком неефективної стратегії управління, яку прийняло керівництво.

Комерційні витрати за 2018 р. зменшилися на 174 тис. грн. і склали 211 тис. грн., що є позитивним фактором для підприємства. Однак за 2019 р. знову відбулося збільшення даного показника до 265 тис. грн.

Показник прибутку від продажів з кожним роком зменшується. Так в 2017 р. даний показник становив 2395 тис. грн., в 2018 – 1794 тис. грн., а в 2019 р. значення прибутку від продажів зменшилося до 1688 тис. грн.

Чистий прибуток підприємства за аналізований період склав 2017р. – 1581 тис. грн., в 2018 – 1024 тис. грн., в 2019 – 772 тис. грн.

Значення рентабельності продажів знижується з кожним роком, що є негативною тенденцією для підприємства.

Показник фондомісткості в 2018 р. зменшується, що є позитивним явищем для підприємства, але до 2019 р. фондоємність знову повертається до значення 2017 р.

Спостерігається незначне зростання безпосередньо в чисельності персоналу. До 2019 р. вона зросла до 12 осіб.

За наведеними вище результатами господарської діяльності підприємства ТОВ «Трен», що розглядається в період 2017–2019 рр., можна зробити висновок: так як серед більшості аналізованих показників і спостерігається зниження, можна говорити про те, що на підприємстві існують значні проблеми, що призводить до зниження його інвестиційної привабливості.

2.2 Аналіз економічного стану ТОВ «Трен»

Для аналізу економічного стану розглянутого нами підприємства ТОВ «Трен» використовуємо горизонтальний і вертикальний методи аналізу бухгалтерської звітності. У таблиці 2.2 представлений горизонтальний аналіз ТОВ «Трен» за період 2017 – 2019 рр.

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз активу балансу суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен» за 2017– 2019 рр.

Показники	2017р	2018р	2019 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%	
				2018 р. до 2017р	2019 р. до 2018 р.	2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
I. Необоротні активи							
Основні засоби	6121	6240	6223	+119	-17	101,94	99,73
Фінансові вкладення	1029	1149	1 279	+120	+130	111,66	111,31
Відстрочені податкові активи	2	2	2	0	0	100,00	100,00
Інші необоротні активи	28	27	48	-1	+21	96,43	177,78
Всього по розділу I	7180	7418	7552	+238	+134	103,31	101,81
II. Оборотні активи							
Запаси	2113	2270	2749	+157	+479	107,43	121,10
ПДВ по придбаним цінностям	26			-26	0		
Дебіторська заборгованість	2105	1 821	3474	-284	+1 53	86,51	190,77

Продовження таблиці 2.2

Фінансові вкладення	1707	2343	2226	+636	-117	137,26	95,01
Грошові кошти	70	95	25	+25	-70	135,71	26,32
Інші оборотні активи	2	10	15	+8	+5	500,00	150,00
Всього у розділі II	6023	6539	8489	516	1 950	108,57	129,82
Баланс	13203	13957	16041	754	2 084	105,71	114,93

Розглянуті нами дані таблиці 2.2 говорять про те, що за 2018 р. відбулося збільшення майже за усіма статтями активу балансу. Не торкнулося це тільки деяких показників, перерахуємо їх: інші необоротні активи, ПДВ по придбаним цінностям, дебіторська заборгованість. Незмінним залишився за аналізований період показник відстрочені податкові активи.

У 2019 р. показник основних засобів зменшується на 17 тис. грн., тоді як інші необоротні активи збільшуються на 21 тис.грн., у порівнянні з 2018 р. Дебіторська заборгованість збільшилась на 1653 тис. грн. З огляду на те, що збільшення даного показника безпосередньо впливає на економічний стан і стійкість підприємства, слід зазначити негативну тенденцією для підприємства. Така ж ситуація з запасами, стаття яких збільшується з кожним роком (за 2019 р. відбулося збільшення на 479 тис.грн.), що говорить нам про затоварення і чи неконтрольовані перевитрати матеріалів.

Проаналізуємо пасив суб'єкта підприємництва (таблиця 2.3)

Аналіз даних таблиці 2.3 свідчить про зниження кількох статей, таких як переоцінка необоротних активів, кредиторська заборгованість за 2018 р., тоді як за усіма іншими – спостерігається стабільне зростання.

У 2019 р. збільшення торкнулося кредиторської заборгованості. Її збільшення на 108 тис. грн. може негативно відбитися на показнику ліквідності підприємства.

Таблиця 2.3 – Горизонтальний аналіз пасиву балансу суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен» за 2017– 2019рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
				2018р. до 2017р.	2019 р. до 2018р.	2018р. до 2017р.	2019р. до 2018р.
III. Капітал та резерви							
Статутний капітал	1032	1032	1032	0	0	100,00	100,00
Переоцінка необоротних активів	216	214	214	-2	0	99,07	100,00
Резервний капітал	57	57	57	0	0	100,00	100,00
Нерозподілений прибуток	5197	6452	7394	+1 255	+942	124,15	114,60
Всього у розділі III	6502	7755	8697	+1 253	+942	119,27	112,15
IV. Довгострокові зобов'язання							
Позикові кошти	1 885	1 341	+1046	-544	-295	71,14	78,00
Всього у розділі IV	1 885	1 341	+1046	-544	-295	71,14	78,00
V. Короткострокові зобов'язання							
Позикові кошти	3538	4174	5440	+636	+1 266	117,98	130,33
Кредиторська заборгованість	1243	652	760	-591	+108	52,45	116,56
Доходи майбутніх періодів			58	0	+58		
Оціночні зобов'язання	35	35	40	0	+5	100,00	114,29
Всього у розділі V	4816	4861	6298	+45	+1 437	100,93	129,56
Баланс	13203	13957	16041	754	2 084	105,71	114,93

Тепер проведемо вертикальний аналіз активу балансу суб'єкта підприємництва (таблиці 2.4.).

Таблиця 2.4 – Вертикальний аналіз активу балансу суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен» за 2017– 2019 рр., %

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення, +/-	
				2018р. /	2019р. /
				2017р.	2018р.
I. Необоротні активи					
Основні засоби	46,36	44,71	38,79	-1,65	-5,91
Фінансові вкладення	7,79	8,23	7,97	+0,44	-0,26
Відстрочені податкові активи	0,02	0,01	0,01	+0,01	0,00
Інші необоротні активи	0,21	0,19	0,30	- 0,02	+0,11
Всього у розділі I	54,38	53,15	47,08	-1,23	-6,07

Проаналізовано таблицю 2.4.

II. Оборотні активи					
Запаси	16,00	16,26	17,14	+0,26	+0,87
Податок на додану вартість по придбаним цінностям	0,20	0,00	0,00	- 0,20	0,00
Дебіторська заборгованість	15,94	13,05	21,66	-2,90	+8,61
Фінансові вкладення (за винятком грошових еквівалентів)	12,93	16,79	13,88	+3,86	-2,91
Грошові кошти та грошові еквіваленти	0,53	0,68	0,16	+0,15	-0,52
Інші оборотні активи	0,02	0,07	0,09	+0,05	+0,02
Всього у розділі II	45,62	46,85	52,92	+1,23	+6,07
Баланс	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Зауважимо, що структура активів балансу має практично рівні частки по відношенню до оборотного і необоротного капіталу, основні засоби переважають у необоротних активах. Розглянемо вертикальний аналіз пасиву суб'єкта підприємництва (таблиці 2.5.)

Таблиця 2.5 – Вертикальний аналіз пасиву суб'єкта підприємництва ТОВ«Трен» за 2017 – 2019 рр.,%

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення, +/-	
				2018р. / 2017р.	2019р. / 2018р.
III. Капітал та резерви					
Статутний капітал	7,82	7,39	6,43	-0,42	-0,96
Переоцінка необоротних активів	1,64	1,53	1,33	- 0,10	- 0,20
Резервний капітал	0,43	0,41	0,36	- 0,02	-0,05
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	39,36	46,23	46,09	+6,87	-0,13
Всього у розділі III	49,25	55,56	54,22	+6,32	-1,35
IV. Довгострові зобов'язання					
Позикові кошти	14,28	9,61	6,52	-4,67	-3,09
Відстрочені податкові зобов'язання	0,00	0,00	0,00	+0,00	0,00
Всього у розділі IV	14,28	9,61	6,52	-4,67	-3,09
V. Короткострокові зобов'язання					
Позикові кошти	26,80	29,91	33,91	+3,11	+4,01
Кредиторська заборгованість	9,41	4,67	4,74	-4,74	+0,07
Доходи майбутніх періодів	0,00	0,00	0,36	0,00	+0,36
Інші зобов'язання	0,27	0,25	0,25	- 0,01	0,00
Всього у розділі V	36,48	34,83	39,26	-1,65	+4,43
Баланс	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Як видно із таблиці 2.5., що простежується використання як власного, так і позикового капіталу. Частка власного капіталу до 2019 р. лише трохи стала перевищувати частку позикового капіталу в структурі пасиву. У власному капіталі основну вагу має показник нерозподіленого прибутку. У структурі позикового капіталу – довгострокові і короткострокові позикові кошти [17, с.191].

Проаналізуємо ліквідність та платоспроможність підприємства.

Абсолютні показники ліквідності ТОВ «Трен» за 2017–2019 рр. наведені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Абсолютні показники ліквідності ТОВ «Трен»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення, +/-	
				2018 р. до 2017 р.	2019р. до 2018р.
А 1	1777	2438	2251	+661	-187
А 2	2105	1 821	3474	-284	+1653
А3	2 141	2280	2764	+139	+484
А 4	7180	7418	7552	+238	+134
П 1	1243	652	760	-591	+108
П 2	3573	4209	5538	+636	+1329
П3	1 885	1 341	+1046	-544	-295
П 4	6502	7755	8697	+1253	+942

Представимо співвідношення активів і пасивів підприємства в таблиці 2.7, за даними якої ми зможемо проаналізувати стан ліквідності ТОВ «Трен».

Таблиця 2.7 – Стан ліквідності балансу ТОВ «Трен» за 2017–2019рр.

Балансові співвідношення			
Норма	2017 р.	2018 р.	2019 р.
А 1 > П1	А 1 > П1	А 1 > П1	А 1 > П1
А 2 > П2	А 2 <П2	А 2 <П2	А 2 <П2
А3> П3	А3> П3	А3> П3	А3> П3
А 4 <П4	А 4 > П4	А 4 <П4	А 4 <П4

Виходячи з даних таблиці 2.7, в 2017 р. ліквідність балансу даного підприємства є плюс-мінус допустимою, з огляду на те, що умовам абсолютної ліквідності суперечать друге і четверте нерівності. Невиконання першого є сигналом про недостатність швидкоореалізуємих активів для розрахунку за короткостроковими зобов'язаннями перед кредиторами. Невиконання ж четвертого з умов каже про відсутність у підприємства власних оборотних коштів. У 2018 і 2019 рр. спостерігається невиконання тільки другої умови. Отже, компанія ТОВ «Трен» – фінансово нестійке підприємство.

Проведемо аналіз відносних показників ліквідності підприємства (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Відносні показники ліквідності ТОВ «Трен» за 2017–2019рр.

Найменування	Оптимальне значення	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення, +/-	
					2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,5	1,25	1,35	1,35	0,1	0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,7	0,81	0,88	0,91	0,07	0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,37	0,50	0,36	0,13	-0,14

Оптимальним показником поточної ліквідності прийнято вважати значення більш 1,5 [18, с.70]. В аналізованому періоді на підприємстві ТОВ «Трен» він має наступні значення: 2017 р. – 1,25; 2018р. і 2019р. – 1,35. Отже, в 2017–2019 рр. показник виявився більше 1, що свідчить про перевагу поточних активів над поточними пасивами. Як висновок, підприємство, в теорії, здатне своєчасно виплатити свої поточні зобов'язання і здійснювати операційну діяльність.

Для швидкої ліквідності вважається оптимальним значення, якщо воно більше 0,7. У нашому випадку в 2017 р. показник дорівнював 0,81, у 2018 р. – 0,88 і в 2019 р. – 0,91. З чого випливає, що в нашому підприємстві досить ліквідні кошти, які здатні своєчасно погасити зобов'язання.

Нормативний показник абсолютної ліквідності вважається 0,2, в ТОВ «Трен» протягом всього аналізованого періоду його значення більше, що говорить про те, що підприємство здатне погасити в короткий термін за рахунок ліквідних і найбільш ліквідних активів поточні зобов'язання боржника.

Відобразимо результати аналізу фінансової стійкості компанії (таблиця 2.9.)

Таблиця 2.9 – Показники фінансової стійкості ТОВ «Трен» за 2017–2019рр.

Показники	Позначення	Оптимальне значення	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відносне відхилення, %	
						2018 р до 2017 р.	2019 р до 2018 р.
Коефіцієнт автономії	Ка	> 0,5	0,49	0,56	0,54	112,83	97,58
Коефіцієнт фінансової залежності	Кфз	<2	2,03	1,80	1,84	88,63	102,48
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Кмвк	0,2-0,5	0,10	0,04	0,13	-41,67	302,96
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	Кдзпк	-	0,22	0,15	0,11	65,60	72,82
Коефіцієнт структури позикового капіталу	Кспк	-	0,12	0,09	0,06	70,16	69,83
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	Ксввк	0,5-0,7	1,03	0,80	0,84	77,60	105,59
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Кзвз	> 0,1	0,11	0,05	0,13	-45,78	261,72
Коефіцієнт покриття зобов'язань	Кп	> 1,5	1,25	1,35	1,35	107,56	100,20
Коефіцієнт платоспроможності	Кпл	0,5-0,7	0,97	1,25	1,18	128,87	94,71
Коефіцієнт фінансового ризику	Кфр	<0,5	1,03	0,80	0,84	77,60	105,59
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Ккпк	<0,5	0,51	0,44	0,46	87,55	103,03

Аналіз даних таблиці 2.9 дає можливість зробити наступні висновки.

Коефіцієнт автономії з 2018 р. перевищує норму. Даний показник відображає те, наскільки підприємство незалежне від кредиторів.

Коефіцієнт фінансової залежності у 2018 р. має оптимальне значення. Це означає, що організація знаходиться в слабкій залежності від кредиторів.

Коефіцієнт маневреності за 2017 р. зі знаком «мінус», що говорить про те, що на той момент підприємство мало низький рівень фінансової стійкості, а оборотний капітал формувався за рахунок позикових коштів. У 2018 р. бачимо зміну знаку на «плюс» – становище підприємства поліпшується.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу менше 0,3, що свідчить про те, що залежність від позикового капіталу невелика. Якщо розглядати показник в динаміці, то можна помітити тенденцію зниження, що говорить про завантаження поточних виробничих потужностей і, таким чином, збільшення потоку випуску і продажу продукції.

Рекомендоване значення коефіцієнта співвідношення позикових і власних коштів менше одиниці [18, с.71]. Чим нижче цей показник, тим вище стає власна фінансова стійкість і зменшується залежність підприємства від позикового капіталу. І хоча в 2017 р. коефіцієнт вище одиниці, до кінця 2018 р. і протягом 2019 р. даний показник знижується до 0,84.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами знаходиться нижче необхідного рівня. Однак, до кінця 2019 р. показник має значення – 0,13, що вище норми в 0,1.

Коефіцієнт покриття зобов'язань до кінця 2019 р. має значення в 1,35. Як ми бачимо, це трохи нижче оптимального значення, що говорить про невеликий фінансовий ризик.

Коефіцієнт платоспроможності підприємства дорівнює 1,18, що значно вище заявленого оптимального рівня, з чого можна зробити висновок про високу платоспроможність підприємства.

Спостерігається незначне збільшення за 2019 р. коефіцієнта фінансового ризику, що свідчить про збільшення залежності підприємства від зовнішніх інвестицій.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу знаходиться в оптимальному інтервалі значень від 0,1 до 0,5 за весь період, що аналізується.

Далі проведемо аналіз ділової активності аналізованого підприємства (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Показники ділової активності та ТОВ «Трен» за 2017–2019рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відносне відхилення,%	
				2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р..
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,14	1,15	0,82	100,89	71,56
Оборотність запасів	1,93	2,42	1,82	125,75	75,35
Оборотність дебіторської заборгованості	3,25	4,12	2,01	126,62	48,69
Оборотність кредиторської заборгованості	3,27	8,43	6,60	257,55	78,28
Оборотність коштів	97,84	78,97	278,76	80,71	353,00

Аналіз таблиці 2.10 свідчить, що показник ділової активності підприємства у 2018р. зріс, що ілюструє зростання коефіцієнтів оборотності. Однак в 2019 р. ситуація змінюється і тенденція обертається в протилежний бік – спостерігається зниження всіх розглянутих коефіцієнтів, дана ситуація є негативною для підприємства.

Результати аналізу рентабельності діяльності суб'єкта підприємництва відображені в таблиці 2.11.

Таблиці 2.11– Показники рентабельності ТОВ «Трен» за 2017– 2019рр.

Показники	Оптимальне значення	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відносне відхилення	
					2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
Рентабельність продажів	> 0,20	0,23	0,14	0,11	59,13	81,16
Рентабельність витрат	> 0	0,39	0,19	0,15	47,94	82,62
Рентабельність власного капіталу	> 0,45	0,24	0,13	0,09	54,30	67,22
Рентабельність активів	> 0,15	0,12	0,07	0,05	61,27	65,60
Рентабельність виробничих фондів	> 0,3	0,19	0,12	0,09	62,67	71,51

Аналіз даних таблиці 2.11 свідчить, що рентабельність має негативну динаміку, причому, досить нестабільного характеру.

2.3 Оцінка інвестиційної привабливості підприємства

Оцінку інвестиційної привабливості здійснимо семифакторним методом, для цього впорядкуємо необхідні для розрахунку дані в таблиці 2.12. В даному методі критерієм фінансової привабливості підприємства виступає рентабельність активів [19, с.190].

Таблиці 2.12 – Розрахунок інвестиційної привабливості ТОВ «Трен» за семифакторним методом

Показники	2017р.	2018р.	2019р.
1. а (ЧП / В - чиста рентабельність продажів)	0,23	0,14	0,11
2. б (В / ОА - оборотність оборотних активів)	1,14	1,15	0,82
3. с (ОА / КО - коефіцієнт поточної ліквідності)	1,25	1,35	1,35
4. d (КЗ / ДЗ - співвідношення короткострокових зобов'язань і дебіторської заборгованості)	2,29	2,67	1,81
5. k (ДЗ / КЗ - відношення дебіторської заборгованості до кредиторської)	1,69	2,79	4,57
6 . 1 (КЗ / ПК - відношення кредиторської заборгованості організації до суми позикових коштів)	0,19	0,11	0,10
7.m (ЗК / А - відношення позикового капіталу до сукупних активів підприємства)	0,51	0,44	0,46
8 . Ра	0,12	0,07	0,05

Аналізуючи результати розрахунків, ми бачимо, що показник рентабельності активів знижується в період з 2017 р. по 2018 р. майже в два рази, а до 2019 р. досягає позначки в 0,05, тоді як у 2017 р. його значення було 0,12.

Щоб визначити наскільки підприємство буде привабливим для інвесторів, розрахуємо індекс інвестиційної привабливості (таблиця 2.13).

Таблиця 2.13 – Розрахунок індексу інвестиційної привабливості ТОВ «Трен» за 2017 – 2019рр.

Показники	Індекс зміни показника, од.		Середньорічний індекс зростання за 2017-2019 рр., од.
	2018р.	2019р.	
Рентабельність продажів	0,59	0,81	0,70
Оборотність оборотних активів	1,01	0,72	0,86
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,08	1,00	1,04
Ставлення короткострокових зобов'язань організації до дебіторської заборгованості	1,17	0,68	0,92
Відношення дебіторської заборгованості до кредиторської заборгованості	1,65	1,64	1,64
Ставлення кредиторської заборгованості організації до позикового капіталу	0,57	0,98	0,78
Ставлення позикового капіталу до активів організації	0,88	1,03	0,95
Інтегральний індекс інвестиційної привабливості	0,62	0,65	0,70
Сукупний індекс інвестиційної привабливості			0,4

Інтегральний індекс інвестиційної привабливості протягом досліджуваного періоду нижче 1, що говорить про низьку інвестиційну привабливість підприємства ТОВ «Трен». Єдиний позитивний момент, виходячи з розрахунків, інтегральний індекс інвестиційної привабливості зростає до 0,65 до 2019 р. Сукупний індекс дорівнює 0,4, з чого ми робимо висновок, що на даний момент підприємство ТОВ «Трен» не є інвестиційно-привабливим.

Далі застосуємо метод комплексної оцінки інвестиційної привабливості.

В першу чергу, представимо усі необхідні дані в таблиці 2.14, значення яких ми розраховали при аналізі фінансового стану підприємства.

Таблиця 2.14 – Показники суб'єкта підприємництва ТОВ «Трен» за 2017–2019 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Рентабельність продажів	0,23	0,14	0,11
Рентабельність активів	0,12	0,07	0,05
Рентабельність власного капіталу	0,24	0,13	0,09
Рентабельність виробничих фондів	0,19	0,12	0,09
Поточна ліквідність	1,25	1,35	1,35
Критична ліквідність	0,81	0,88	0,91
Абсолютна ліквідність	0,37	0,50	0,36
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	- 0,11	0,05	0,13
Коефіцієнт автономії	0,49	0,56	0,54
Коефіцієнт покриття зобов'язань	1,25	1,35	1,35
Коефіцієнт платоспроможності	0,97	1,25	1,18
Коефіцієнт фінансового ризику	1,03	0,80	0,84
Коефіцієнт фінансової залежності	2,03	1,80	1,84
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,51	0,44	0,46
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	- 0,10	0,04	0,13
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	0,22	0,15	0,11
Рівень інноваційної активності	0,5	0,5	0,5
Частка ринку підприємства	<5%	<5%	<5%

Беремо до уваги, що дане підприємство ТОВ «Трен» – це невелика організація, частка ринку якого менше 5%. Рівень інноваційної активності приймає значення 0,5, так як на підприємстві періодично здійснюють впровадження технологічних інновацій в діяльність.

На другому етапі присвоюємо бал для кожного показника згідно методик бальної оцінки інвестиційної привабливості підприємства [4, с.305].

Маємо на увазі, що бали коригуються з урахуванням динаміки показників. Розглянемо приклад. Рентабельність продажів за 2018 р. становить 0,14. Даний результат оцінюється як «задовільний», за що підприємству дається 1 бал. Однак у 2017 р. цей же показник дорівнює 0,23, таким чином, за звітний рік показник зменшується на 40,8%. Необхідно це врахувати. Для того щоб розрахувати бал з урахуванням динаміки, необхідно від кінцевого бала відняти відсоток динаміки, тобто $1 - 0,408 = 0,59$ бала. Результати інших показників наведені в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Розрахунок оцінки інвестиційної привабливості та ТОВ «Трен» за 2018 – 2019рр.

Показники	2018 р.		2019 р.	
	Оцінка	Оцінка за з урахуванням коригування	Оцінка	Оцінка з урахуванням коригування
Рентабельність продажів	1	0,59	1	0,81
Рентабельність активів	1	0,61	1	0,66
Рентабельність власного капіталу	0	-0,46	0	-0,29
Рентабельність виробничих фондів	1	0,64	0	-0,28
Поточна ліквідність	2	2,08	2	2,00
Критична ліквідність	1	1,09	1	1,04
Абсолютна ліквідність	2	2,36	2	1,71
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0	-1,46	1	2,62
Коефіцієнт автономії	2	2,13	2	1,98
Коефіцієнт покриття зобов'язань	0	0,08	0	0,00
Коефіцієнт платоспроможності	2	2,29	2	1,95
Коефіцієнт фінансового ризику	-1	-0,78	-1	-1,06
Коефіцієнт фінансової залежності	0	0,11	0	- 0,02
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	2	2,12	2	1,97
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1	-0,42	1	3,03
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	1	1,34	1	1,27
Рівень інноваційної активності	0	0,00	0	0,00
Частка ринку підприємства	-2	- 2,00	-2	- 2,00
Всього		10,33		15,38

На останньому етапі ми підсумовуємо всі отримані бали. Таким чином, ми отримуємо, що за 2019 р. компанія має 15,38 балів.

Так як для даного методу характерно наступне:

- Більше 20 балів – оцінка «добре»;
- 10-20 балів – оцінка «задовільно»;
- 0-9 балів – оцінка «у районі гранично допустимого значення»;
- -5-0 балів – оцінка «незадовільно»;
- Менше - 5 балів – оцінка «вкрай незадовільно».

Таким чином, підприємство ТОВ «Трен» має оцінку «задовільно». За результатами комплексного методу ми можемо відзначити, що показники

поступово збільшуються протягом аналізованого періоду. Однак, все ж, підприємство зараз не є інвестиційно-привабливим для інвесторів. Тому необхідно розробити заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості даного підприємства.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТОВ «ТРЕН»

3.1 Основні напрямки підвищення інвестиційної привабливості

Виходячи з аналізу, який був проведений вище, були відзначені низькі рівні безпосередньо фінансової стійкості та рентабельності та ТОВ «Трен» за 2019 р.

Для поліпшення ситуації необхідно провести зміни безпосередньо в організації структури управління. Так само слід регулярно аналізувати і контролювати фінансову діяльність, для того щоб своєчасно вносити зміни для контролю та збереження рівня платоспроможності підприємства [20, с.185].

Розглянемо кілька розроблених заходів для поліпшення фінансових показників ТОВ «Трен».

1. Зниження рівнів кредиторської та дебіторської заборгованості.

Підприємство фактично неможливо без кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками, як і без дебіторської. Але, варто зауважити, що при якісній організації та управлінні заборгованість може бути додатковим і найменш витратним джерелом залучення позикових коштів. Необхідно грамотно вибудувати відносини з контрагентами, і так само відповідально ставиться до термінів оплати, що виставляється саме це впливає на безпосередню ефективність використання даних коштів [20, с.186].

З огляду на те, що підприємство надає власну розстрочку на товар, а так же намагається будувати довірчі відносини з споживачами, більшу частину дебіторської заборгованості складають неоплачені рахунки за наданий товар. Для більшого контролю даної статті для ТОВ «Трен» рекомендується наступне:

- Необхідно розробити та реалізувати на практиці ефективну систему стягнення боргів. Способи, які вважаються результативними щодо впливу на дебіторів – це персональні дзвінки клієнтам, візити, направлення листів. Так само може бути застосовано продаж заборгованості спеціальним організаціям.

- Також необхідно вести контроль над актами звірки розрахунків, в яких дебітори підтверджують свою заборгованість. Особливо важливо перевіряти, чи не пройшов термін позовної давності. У разі того, якщо борг стягнути не можливо, рекомендується створити резерв по сумнівних боргах. При наявних «виправдовувальних» документах, дані борги слід списувати на збитки підприємства як дебіторської заборгованості, по якій вже закінчився термін позовної давності.

- Регулярно готувати для юриста списки дебіторів, чий борг перевищує 3, 6 і 9 місяців.

- Щомісячно звіряти розрахунки для контролю дебіторської заборгованості.

2. Збільшувати рівень інноваційної активності, за допомогою впровадження нових методик і регулярного підвищення кваліфікаційного рівня працівників [21, с.32].

3.2 Кредитний рейтинг як напрям підвищення інвестиційної привабливості

Одним із напрямів підвищення інвестиційної привабливості суб'єкту підприємства ТОВ «Трен» є використання кредитних рейтингів. На їх основі створюються системи діагностики та управління інвестиційною привабливістю підприємства, а саме [22, с.7]:

1) Аналіз факторів, подій і відхилень, що впливають на кредитний рейтинг підприємства. Розглядається і оцінюється чутливість впливу різних чинників на рейтинг підприємств, оцінюється ступінь відхилень даних показників, як міра ризику для аналізованих чинників;

2) Бенчмаркетинг сегментів ринку, який полягає в проведенні порівняльного аналізу інвестиційної привабливості підприємства з еталонної привабливістю;

3) Прогнозування кредитних рейтингів та інвестиційної привабливості, а

також її окремих факторів, а також оцінка і порівняння альтернативних сценаріїв зростання інвестиційної привабливості;

4) Діагностика можливих змін платоспроможності по слабким сигналам.

Оцінка і сценарне прогнозування можливих негативних слабких змін приватних показників кредитного рейтингу, також використання отриманих рейтингів в системах раннього попередження ризиків;

5) Аналіз слабких і сильних сторін підприємств для різних інвесторів.

Визначення сильних та слабких сторін підприємства для пошуку нових можливостей підвищення інвестиційної привабливості;

6) Прийняття управлінських рішень для реалізації обраної стратегії підвищення інвестиційної привабливості.

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємств, розроблена схема аналізу, яка складається з трьох блоків, які пов'язані між собою послідовними зв'язками: інформаційний блок, аналітичний блок і блок управління (рисунок 3.1.).

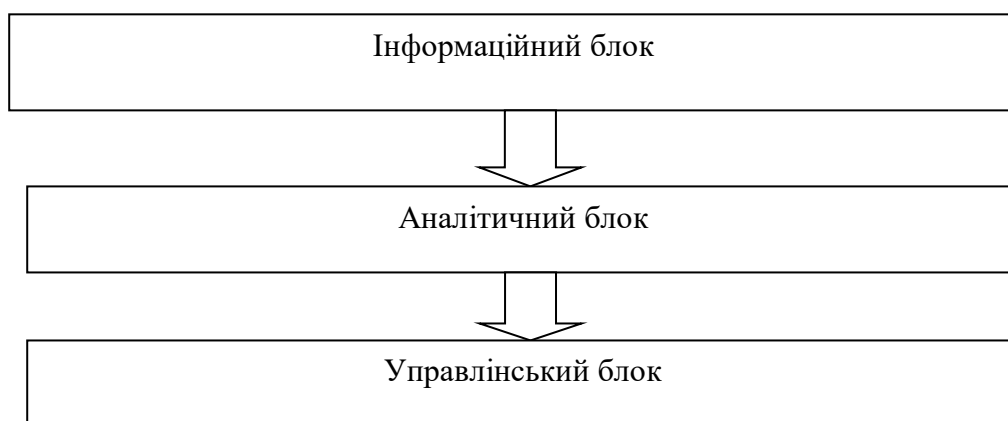

Рисунок 3.1. Схема розробки шляхів підвищення інвестиційної привабливості суб'єкта підприємництва

В кожному з цих блоків реалізовані основні процедури і завдання, необхідні для розробки інструментарію і впровадження його в управлінські завдання підприємства [23, с.79]:

Перший блок – інформаційний. Даний блок виконує підготовчу функцію, головним його завданням стає акумуляція інформації по підприємствах, які мають рейтинги. Джерелами є аналітичні матеріали рейтингових агентств зі значеннями наданих рейтингів для різних підприємств.

Другий блок – аналітичний, він являє собою рішення задачі створення рульового механізму кредитного рейтингу. Для цього необхідно вирішити ряд завдань з моделювання, на основі інформації отриманої в першому блоці. Першим завданням, є вибір методу моделювання кредитного рейтингу. Існує величезна кількість різних методів і підходів з моделювання економічних процесів. По перше, це – класичні підходи, які включають в себе методи регресії, кластеризації, класифікації, дерева рішень і по-друге, це альтернативні підходи, до яких можна віднести методи нечіткої логіки та нейронні мережі.

Третій блок – управлінський блок, який представляє собою розробку безпосередньо управлінських рішень, які будуть укладатися в розробці комплексу управлінських рішень на тактичному і оперативному рівні, націлених на підвищення рейтингу. Важливим завданням використання створеної моделі управління інвестиційною привабливістю на основі рейтингу, є інтеграція її в систему управління підприємством і узгодження її з іншими стратегічними цілями підприємства.

Дані запропоновані заходи повинні позитивно вплинути на підвищення фінансової стійкості, платоспроможності, а так же ліквідності даного підприємства. З огляду на те, що інвестиційна привабливість підприємства – це, в першу чергу, позитивна тенденція його фінансового стану, зміни позитивно вплинуть і на це значення. Що призведе до того, що підприємство ТОВ «Трен» стане інвестиційно-привабливим для інвесторів.

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Інвестиційна привабливість – це самостійна економічна одиниця, яка являє собою сукупність показників: інвестиційний потенціал підприємства, ефективне використання активів підприємства, рівень інвестиційних ризиків в аналізованому періоді.

2. Фактори впливу на інвестиційну привабливість ділять на дві групи: зовнішні і внутрішні. До зовнішніх факторів належать потенціал регіону підприємства, економічні особливості галузі, а також законодавство держави щодо інвестицій. До внутрішніх факторів відносяться фінансовий стан підприємства, якість кадрів і управління, стан основних засобів підприємства, платоспроможність та ін.

3. Умовно інвесторів прийнято ділити на три групи: держава; фінансові інвестори; інвестори на ринку цінних паперів, які в свою чергу діляться на два види – стратегічні та портфельні.

Процес безпосередньої оцінки інвестиційної привабливості підприємства можна розділити на три етапи: створення загальної характеристики підприємства та аналіз рівня його економічного розвитку, оцінка ринкового потенціалу і конкурентоспроможності продукції, аналіз фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства.

4. В роботі здійснено аналіз підприємства ТОВ «Трен». Основними видами діяльності ТОВ «Трен» є проведення електромонтажних робіт, неспеціалізована оптова торгівля, інші види роздрібною торгівлі.

5. У 2018 р. ТОВ «Трен» збільшило обіг своєї діяльності на 9,53 %, однак із-за зростання показника собівартості на 35,09 % валовий прибуток знизився на 28%. У 2019 р. спостерігалось зниження всіх показників діяльності в порівнянні з попереднім звітним періодом, що є негативною тенденцією, причиною якої – неефективна стратегія управління.

Відмічено, що структура пасиву підприємства в більшості своїй характеризується використанням власного і позикового капіталу. Частка першого незначно перевищує частку останнього в 2019 р. У структурі власного капіталу основна частка за нерозподіленим прибутком. У позиковому – стаття довгострокових і короткострокових позикових коштів.

Показники ліквідності у більшості знаходяться вище норми. Відносно поточної та швидкої ліквідності у розглянутий період була відзначена позитивна тенденція.

Компанія рентабельна, однак, у розглянутий період 2017–2019 рр. спостерігалось зниження даного показника. Так в 2019 р. було зниження на 12% у порівнянні з 2017 р. Це є негативною тенденцією.

6. Результатом оцінки інвестиційної привабливості семифакторним методом, стало значення нижче 1, що говорить про низьку інвестиційну привабливість організації ТОВ «Трен». Але варто зазначити, що інтегральний індекс за період 2017–2018 рр. характеризується зростанням – це позитивний момент. Згідно сукупного індексу інвестиційної привабливості, який дорівнює 0,4, компанія на даний момент не є інвестиційно-привабливою. При проведенні розрахунку інвестиційної привабливості підприємства комплексним методом, була визначена оцінка 15,38, що, означає «задовільно». Показник так само збільшується за аналізований період. Однак на даний момент ТОВ «Трен» і згідно комплексному методу не є інвестиційно-привабливим.

7. Потрібна розробка комплексу заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості даного підприємства. Основна проблема інвестиційної привабливості ТОВ «Трен» полягає в низькому рівні рентабельності та фінансової стійкості компанії. Так само відзначається зростання дебіторської заборгованості за останній звітний рік. Для вирішення перерахованих вище проблем були запропоновані наступні заходи: заходи щодо зниження кредиторської і дебіторської заборгованості; заходи щодо підвищення рівня інноваційної активності.

8. Одним із напрямів підвищення інвестиційної привабливості суб'єкту підприємства ТОВ «Трен» є використання кредитних рейтингів. На їх основі створюються системи діагностики та управління інвестиційною привабливістю підприємства. Схема аналізу, складається з трьох блоків, які пов'язані між собою послідовними зв'язками: інформаційний блок, аналітичний блок і блок управління.

Припускаємо, що реалізація запропонованих заходів допоможе зміцнити фінансове становище підприємства, збільшити прибуток і отримати статус інвестиційно – привабливого підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербіцька І.І. Інвестиційна привабливість України: проблеми та перспективи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 150–154.
2. Гребенюк Н.О. Інвестиційна привабливість: сутність та засоби покращення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 12. С. 12–17
3. Бутинко В.В. Інвестиційна привабливість підприємств: економічний зміст та дефініції. *Агросвіт*. 2013. № 9. С. 61–64
4. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Інвестування: підручник. К.: Знання, 2008. 452 с.
5. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства. *Стратегічні пріоритети*. 2007. № 1 (12). С. 120 – 126.
6. Аранчій Д.С., Гончаренко С.А. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2011. Вип. 3. Т. 2. С. 59–64.
7. Юрій С., Губанова Л трансформаційної економіки. *Світ фінансів* 2005. Вип. 1. С. 108–118.
8. Хобта В. М., Комар Г. О. Оцінка інноваційного потенціалу. *Економіка промисловості*. 2009. № 44. С. 20–28.
9. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методика її оцінювання. *Ефективна економіка*. 2013. № 6. С. 32–36
10. Рзаєв Г.І., Вакулова В.О. Методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. 1. С.141-148. URL:: irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe? (дата звернення: 25.05.2021).
11. Алексєєнко Л.М. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Економічний форум*. 2009. № 3. С. 94–102.
12. Супрун С.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств. *Фінанси України*. К., 2003. № 4. С.82–87.

13. Басов М.Г. Стратегічне фінансове управління реальними інвестиціями підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4 (12). С. 80–85.
14. Ткачик Л., Тихонька У. Вітчизняна практика реального інвестування в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2019. Випуск 56. С. 185–197.
15. Брюховецка Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик. *Економіка промисловості*. Донецьк, 2009. №44. С. 110–117.
16. Товариство з обмеженою відповідальністю «Трен» URL: <https://www.ua-region.com.ua/05247001> (дата звернення: 04.06.2021).
17. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 376с.
18. Запухляк І. Б., Грицак І. Б. Методичне забезпечення оцінювання інвестиційної привабливості підприємства як передумова його подальшого розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 8. С. 68–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2013_8_18 (дата звернення: 05.06.2021).
19. Руденко, В. В. Методичні підходи до розробки інвестиційної політики підприємства. *Наука й економіка*. 2010. №2 (18). С. 187– 197.
20. Лазоренко Т.В., Цветкова О.В. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Молодий вчений: зб. наук. пр. К.*, 2014. №12. С. 184-187.
21. Шарапова І.О. Дослідження інвестиційного росту підприємства. *Економіст*. 2012. № 4. С. 31– 33.
22. Гуткевич С.О. Інвестиційний розвиток економіки: орієнтири і пріоритети. Інформаційна культура в сучасному світі : матеріали наук. семінару / за ред. д.е.н., проф. С.О. Гуткевич. Київ : НУХТ, 2015. Вип. 8, Ч. 1. С. 6–10
23. Бутов А.М. Методичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 6 (16). С. 77–81.